

Parlementaire geschiedenis	Beslagvrije voet met terugwerkende kracht aanpassen (art. 475d lid 7 Rv)
Van 1 april 1991 tot heden	

Van 1 april 1991 tot heden

Wettekst¹

Art. 475d lid 5 Rv

De beslagvrije voet wordt verhoogd met:

- a. de premie van een door de schuldenaar gesloten ziektekostenverzekering, telkens wanneer de premie vervalt terwijl het beslag ligt.

Art. 475d lid 7 Rv

Met wijziging van omstandigheden die de beslagvrije voet verhogen, moet de beslaglegger onverwijld rekening houden. Hij is verplicht aan degene die de periodieke betaling moet verrichten, met het tijdstip van ingang, kennis te geven van de verhoging, onmiddellijk nadat de reden daarvoor is aangetoond aan hem, zijn advocaat, zijn gemachtigde of de deurwaarder.

Oorspronkelijk wetsvoorstel²

Art. 475b lid 3

3. De beslagvrije voet wordt verhoogd met premie van een door de schuldenaar gesloten ziektekostenverzekering, telkens wanneer deze premie vervalt terwijl het beslag ligt. Deze verhoging geschiedt slechts nadat de schuldenaar aan degene onder wie het beslag ligt de verzekering heeft aangetoond, alsmede de vervalddag en de betaling van de premie.

Art. 475b lid 8

8. Van het tijdstip af waarop inkomsten die ingevolge het zesde of zevende lid tot vermindering van de beslagvrije voet leiden, wegvallen of op die inkomsten beslag is gelegd, wordt de beslagvrije voet dienovereenkomstig verhoogd. Deze verhoging geschiedt slechts nadat en voor zover de schuldenaar of zijn echtgenoot aan degene onder wie het beslag ligt

¹ Stb. 1990, 605. *Kamerstukken*: 17897.

² *Kamerstukken II* 1982-1983, 17897, nr. 2.

heeft aangetoond dat de inkomsten zijn weggevallen of dat een met name genoemde deurwaarder daarop beslag heeft gelegd. Voor zover de beslagvrije voet slechts wordt verminderd omdat de schuldenaar daarmee heeft ingestemd, eindigt de vermindering, zodra hij zijn instemming schriftelijk herroept.

Memorie van toelichting³

Derde lid

Dit lid is overgenomen van het slot van artikel 1638g, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, zoals dat sedert 1 juni 1981 luidt. De regeling is uitvoerig toegelicht in de memorie van antwoord II bij wetsontwerp 14029, blz. 2.

In de memorie van toelichting wordt dus verwezen naar het memorie van antwoord bij de totstandkoming van de oorspronkelijke bepaling art. 1638g lid 1 BW. Daaruit blijkt o.a. dat indien er nog geen rekening is gehouden met de premie ziektekostenverzekering, na overlegging van de verzekering en premiebetalingen, dit alsnog moet gebeuren (terugwerkende kracht): Er staat:

“Een premie die de werknemer zelf betaalt, kennen zij niet. Daarom bepaalt de derde zin van het eerste lid dat de beslaglegger en de werkgever geen acht behoeven te slaan op de door de werknemer betaalde premie, voordat de werknemer aan de werkgever en, rechtstreeks of via de werkgever, aan de beslaglegger een verklaring van de verzekeraar heeft overgelegd. Die verklaringen moeten de ziektekostenverzekering en de vervaldagen en betalingen van de premie bewijzen. Dit uitstel is geen bezwaar, omdat na het overleggen van de verklaring de betaalde premie alsnog met de volgende aan de beslaglegger toekomende loonbetalingen zullen worden verrekend. Bovendien wordt door de derde zin het doel van de regeling gediend, te weten een waarborg dat de werknemer de verzekering niet laat vervallen.”⁴

Achtste lid

De reden voor het verminderen van de beslagvrije voet kan wegvallen doordat de andere inkomsten wegvallen of doordat daarop beslag wordt gelegd. Zodra de schuldenaar dit heeft aangetoond, wordt de vermindering van de beslagvrije voet ongedaan gemaakt. Eventueel te veel aan de beslaglegger afgedragen gelden worden in dit geval verrekend. Hetzelfde geldt, als inkomsten van de echtgenoot, die aanleiding gaven tot vermindering van de beslagvrije voet, wegvallen of onder beslag komen te liggen. Wordt een hier bedoeld beslag op andere inkomsten of op inkomsten van de echtgenoot opgeheven, dan kan de schuldeiser weer krachtens lid 6 aantonen dat die inkomsten vrij zijn van beslag. In dit geval wordt hetgeen hem te weinig is afgedragen niet ingehaald, zoals in het omgekeerde geval. Zelfs in dit geval behoort de beslagvrije voet onaantast te blijven.

³ *Kamerstukken II 1982-1983, 17897, nr. 3, p. 19-20.*

⁴ *Kamerstukken II 1979-1980, 14029, nr. 5, p. 2.*

Memorie van antwoord⁵

Artikel 475b, derde lid

38. Het derde lid, thans artikel 475d lid 5, in verband met lid 3, en de toelichting daarop riepen bij de C.D.A.-fractie de vraag op of van de derde-beslagene gevraagd kan worden de beslagvrije voet vast te stellen. Het is juist dat de vaststelling van de beslagvrije voet allereerst een zaak is van schuldenaar en beslaglegger. Met uitzondering van de werkgever zal de derde die periodieke betalingen verricht, vaak niet over de gegevens beschikken voor de vaststelling van de beslagvrije voet. Lid 3 betreft een verhoging van de beslagvrije voet met de premie voor de ziektekostenverzekering. De schuldenaar zal moeten aantonen dat er reden voor de verhoging is. De derde-beslagene mag niet tot taak krijgen na te gaan of de verschuldigdheid en de betaling van de premie genoegzaam is aangetoond. De juiste gegevens voor de berekening van de beslagvrije voet moeten door de beslagene worden aangedragen. Om deze reden is alsnog bepaald dat de verhoging eerst geschiedt nadat de schuldenaar de reden van de verhoging aan de beslaglegger heeft aangetoond. Nadat de schuldenaar dit heeft aangetoond, geldt de hogere beslagvrije voet. De derde-beslagene kan vervolgens op de opgave van de beslaglegger of de door deze ingeschakelde deurwaarder afgaan. Een eigen onderzoek wordt niet meer van hem verlangd. Dit alles laat onverlet dat bijvoorbeeld de werkgever van de schuldenaar ten behoeve van de laatste op de premiebetaling wijst.

39. Uit de toelichting mag niet worden afgeleid dat ervan wordt uitgegaan dat de derde-beslagene de ziektekostenpremie, die de beslagvrije voet verhoogt, rechtstreeks zal voldoen. Rechtstreekse betaling is afhankelijk van instemming van de derde-beslagene en machtiging van de schuldenaar. De toelichting geeft slechts aan hoe het in de praktijk zou kunnen gaan, wanneer loonbeslag is gelegd.

(...)

Art.475d lid 5 (nu art. 475d lid 7 Rv)

59. In lid 5 is de regel vastgelegd dat wijziging van omstandigheden ten voordele van de schuldenaar meteen de beslagvrije voet beïnvloedt: is in onwetendheid te veel aan de beslag legger betaald, dan moet hij dat onverwijld teruggeven of verrekenen. Voor wijzigingen ten nadele van de schuldenaar is afgezien van zulk een bepaling, omdat verrekening in zijn omstandigheden te zware gevolgen zou kunnen hebben. Deze wijzigingen gaan dus niet in voordat de beslaglegger degene die de periodieke betalingen moet verrichten, heeft ingelicht.

Nota van wijziging⁶

Art. 475d lid 3

3. De beslagvrije voet wordt verhoogd met premie van een door de schuldenaar gesloten ziektekostenverzekering, telkens wanneer de premie vervalt terwijl het beslag ligt.

Art. 475d lid 5

5. Met wijziging van omstandigheden die de beslagvrije voet verhogen, moet de beslaglegger onverwijld rekening houden. Hij is verplicht aan degene die de periodieke betaling moet verrichten, met het tijdstip van ingang, kennis te geven van de verhoging, onmiddellijk nadat de reden daarvoor is aangetoond aan hem, zijn advocaat, zijn gemachtigde of de deurwaarder.

⁵ *Kamerstukken II 1986-1987, 17897, nr. 5, p. 13.*

⁶ *Kamerstukken II 1986-1987, 17897, nr. 7, p. 2.*

Nota naar aanleiding van het eindverslag⁷

32. Een regeling van aansprakelijkheid voor fouten die afwijkt van het gewone recht, bevat het wetsvoorstel niet. Wel is geregeld dat de gevolgen van fouten ten spoedigste ongedaan moeten worden gemaakt, wanneer de beslagvrije voet van de schuldenaar daardoor niet geheel in acht is genomen. Daarnaast verwachten wij geen behoefte aan een extra vergoeding in dergelijke gevallen, tenzij er bijzondere schade is veroorzaakt en de schuldenaar daarvan geen verwijt kan worden gemaakt. In zulk een geval biedt het gemene recht voldoende mogelijkheden om de schuldlige voor de schade aan te spreken.

Rapport 'Mensen met schulden in de knel!'

2.4. Niet met terugwerkende kracht aanpassen van de beslagvrije voet

De hoogte van beslagvrije voet is van diverse factoren afhankelijk:

- de huishoudsituatie;
- de leeftijd;
- het inkomen dat niet onder het beslag valt;
- het inkomen van de echtgenoot of partner;
- de premie ziektekostenverzekering en de woonkosten.

Als er sprake is van een wijziging van omstandigheden die de beslagvrije voet verhogen, moet de deurwaarder de beslagvrije voet onverwijld aanpassen.⁸ Uit de parlementaire behandeling blijkt dat, indien uit onwetendheid teveel aan de beslaglegger is betaald, dit onverwijld moet worden teruggegeven of verrekend.⁹ Zowel de Nationale Ombudsman, de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders, als de kantonrechter oordelen dan ook dat deze aanpassing *met terugwerkende kracht* moet plaatsvinden.¹⁰ Niet alle deurwaarders zijn van deze uitspraken op de hoogte en eenmaal hiermee geconfronteerd, willen vaak hier niet naar handelen.

De belastingdienst hanteert als beleidsregel dat de beslagvrije voet niet met terugwerkende kracht wordt aangepast indien er aanvankelijk geen informatie is verstrekt.¹¹ De redenering is dat er dan geen sprake is van een wijziging van omstandigheden. De verstrekte informatie van de schuldenaar is nieuw, maar de omstandigheden van de schuldenaar zijn hetzelfde gebleven. Deze interpretatie gaat geheel voorbij aan de bedoeling van de wetgever. Bovendien gebeurt het niet verstrekken van informatie uit onwetendheid of onvermogen. Bewuste onwil is het niet, want geen informatie verstrekken is immers zichzelf benadelen.

Aanbeveling 4:

Leg in de wet vast dat als de beslagvrije voet te laag is vastgesteld, de deurwaarder deze met terugwerkende kracht van maximaal één jaar moet aanpassen.

⁷ *Kamerstukken II* 1988-1989, 17897, nr. 10, p. 7.

⁸ Zie art 475d, lid 7 Rv.

⁹ *Kamerstukken II* 1986-1987, 17897, nr. 5, p. 13.

¹⁰ Nationale ombudsman 7 augustus 2003, rapport 2003/254. Kamer voor Gerechtsdeurwaarders 20 mei 2003, nr. 233.2002. Kamer voor Gerechtsdeurwaarders 20 juli 2004, nr. 67.2003. Rb Rotterdam 17 september 1998, *PRG* 1999/5095. Ktg Leiden 27 februari 2004, *PRG* 2002/5875.

¹¹ Zie Leidraad invordering 1990, art. 19 paragraaf 3, onder punt 3.

Reactie op het rapport 'Mensen met schulden in de knel!'¹²

Reactie van staatssecretaris Aboutaleb van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mede namens staatssecretaris De Jager van Financiën en minister Hirsch Ballin en staatssecretaris Albayrak van Justitie, op het rapport 'Mensen met schulden in de knel!' van de LOSR.

Aanbeveling 4.

Leg in de wet vast dat als de beslagvrije voet te laag is vastgesteld, de deurwaarder deze met terugwerkende kracht van maximaal één jaar moet aanpassen.

Voor een nadere wettelijke regeling zoals bepleit bestaat naar mijn overtuiging onvoldoende grond. Aan artikel 475d lid 7 Rv ligt de gedachte ten grondslag dat aanpassing van de beslagvrije voet zo nodig met terugwerkende kracht dient te worden gerealiseerd, zodra de daarvoor bepalende omstandigheden van de zijde van de beslagene zijn aangetoond. De regeling beperkt zich tot gevallen dat de omstandigheden zich wijzigen, maar zou zich voor overeenkomstige toepassing kunnen lenen in gevallen dat de beslagvrije voet van aanvang af niet juist is vastgesteld door onbekendheid bij de deurwaarder met de benodigde gegevens. Als deze onbekendheid evenwel te wijten is aan (toerekenbaar) onjuiste of onvolledige inlichtingen van de zijde van de beslagene, bestaat voor een wijziging met terugwerkende kracht geen aanleiding. Artikel 475g lid 2 Rv bepaalt dienaangaande dat de beslagvrije voet wordt gehalveerd zo lang als de schuldenaar "desgevraagd" niet opgeeft of en hoeveel inkomen toekomt aan degene aan wie samen met hem gezinsbijstand zou toekomen.

Gebleken is dat de noodzaak om aanpassingen zo nodig met terugwerkende te realiseren, inmiddels ook door de KBvG met nadruk onder de aandacht van de leden wordt gebracht.

¹² *Kamerstukken II 2007–2008, 24 515, nr. 138, p. 3-4.*